

บันทึก

เรื่อง วาระการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการของคณะกรรมการนโยบาย
กองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ นร ๑๒๐๔/๓๙๓๕ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ได้บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์สูงด้านการวิจัยซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่มีความรู้และประสบการณ์สูงด้านการวิจัยซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่น้อยกว่าสี่คนและไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้อำนวยการต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่หรือกรรมการของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๐ ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ”

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งนายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นประธานกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.๒๕๓๕ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๕ ต่อมา นายจิรายุฯ ได้ลาออกจากตำแหน่งประธานกรรมการ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งนายสิปพนนท์ เกตุทัต เป็นประธานกรรมการแทน ตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นต้นไป ปัญหาก็คือการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการของนายสิปพนนท์ฯ จะมีวาระ ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง หรือจะมีวาระเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคสอง

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวอาจพิจารณาได้เป็น ๒ นัย คือ

นัยที่หนึ่ง หากพิจารณาจากข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง เรื่องวาระการดำรงตำแหน่งปกติแล้ว ได้บัญญัติไว้ชัดเจนครอบคลุมถึงทั้งตำแหน่งประธานกรรมการ และตำแหน่งกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี แต่ในกรณีการแต่งตั้งแทนเพราะมีการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง คงบัญญัติไว้แต่เฉพาะกรณีตำแหน่งกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเท่านั้นหาได้บัญญัติถึงตำแหน่งประธานกรรมการแต่อย่างใดไม่ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่ามาตรา ๑๐ วรรคสอง ใช้บังคับกับเฉพาะกรณีการแต่งตั้งกรรมการเท่านั้น ไม่รวมถึงตำแหน่งประธานกรรมการ และเมื่อประธานกรรมการกับกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นคนละตำแหน่งกัน การดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการที่ได้แต่งตั้งใหม่แทนประธานกรรมการคนเดิมที่ลาออกจากตำแหน่งก่อนวาระ จึงควรมีวาระคราวละสามปีนับแต่วันที่รับแต่งตั้งตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง

นัยที่สอง อาจพิจารณาได้ว่า แม้ว่ามาตรา ๑๐ วรรคสอง จะมีได้บัญญัติถึงตำแหน่งประธานกรรมการไว้ด้วยก็ตาม แต่ประธานกรรมการก็คือกรรมการคนหนึ่ง ดังนั้น มาตรา ๑๐ วรรคสอง จึงควรต้องใช้บังคับกับตำแหน่งประธานกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งแทนคนเดิมที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระด้วย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอหารือว่า ความในมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.๒๕๓๕ ใช้บังคับรวมถึงวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการคนใหม่ที่ได้รับแต่งตั้งแทนประธานกรรมการคนเดิมที่ลาออกจากตำแหน่งก่อนวาระด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนัก

นายกรัฐมนตรี) พร้อมทั้งได้พิจารณาตรา ๑๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.๒๕๓๕ แล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๐ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการของคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่กำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี ส่วนวรรคสองเป็นกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่แล้วพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง โดยกำหนดให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า แม้ว่ามาตรา ๑๐ วรรคสอง ใช้อ้อยคำว่า “ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ...” โดยมีได้กล่าวถึงประธานกรรมการก็ตาม คำว่า “กรรมการ” ในที่นี้ก็หมายความว่ารวมถึงประธานกรรมการด้วย เพราะการให้มีคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยนั้น มาตรา ๙^๒ ได้บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์สูงด้านการวิจัยซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ...” ตามมาตราดังกล่าวประธานกรรมการจึงย่อมมีฐานะเป็นกรรมการคนหนึ่ง ในคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยและเมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๐ การที่บัญญัติไว้เช่นนี้กฎหมายมีความประสงค์ให้คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยทั้งคณะมีวาระเริ่มต้นและสิ้นสุดพร้อมกันนอกจากนี้ ในการประชุมของคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยนั้น หากพิจารณาองค์ประชุมของคณะกรรมการนโยบายกองทุน

^๑มาตรา ๑๐ ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

^๒มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์สูงด้านการวิจัยซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่มีความรู้และประสบการณ์สูงด้านการวิจัยซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่น้อยกว่าสี่คนและไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้อำนวยการต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่หรือกรรมการของพรรคการเมือง

สนับสนุนการวิจัยตามมาตรา ๑๒^๖ ประกอบแล้ว ก็ย่อมต้องนับประธานกรรมการในฐานะเป็นกรรมการคนหนึ่ง ในองค์ประชุมของคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยด้วย ดังนั้น แม้ว่ามาตรา ๑๐ วรรคสองจะกล่าวถึงแต่เฉพาะกรรมการ บทบัญญัตินี้ก็ใช้บังคับรวมไปถึงวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนประธานกรรมการคนเดิมที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระด้วย

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๓๘

^๖มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม